

МНЕМОТЕХНІЧНА СТРАТЕГІЯ В НАВЧАННІ НІМЕЦЬКІЙ МОВИ

Жукова Л. В. Мнемотехнічна стратегія в навчанні німецької мови.

У статті розглядаються можливості використання мнемотехнічних стратегій у навчанні німецької мови. Основна увага приділяється визначенню поняття «мнемотехнічна стратегія», розглядаються мнемотехнічні засоби навчання німецької мови та можливості використання мнемотехнічних стратегій у процесі засвоєння лексичних та граматичних явищ.

Ключові слова: мнемотехнічна стратегія, мнемотехнічний засіб, навчання німецької мови.

Жукова Л. В. Мнемотехническая стратегия в обучении немецкому языку.

В статье рассматриваются возможности использования мнемотехнических стратегий в обучении немецкому языку. Основное внимание уделяется определению понятия «мнемотехническая стратегия», рассматриваются мнемотехнические средства обучения немецкого языка и возможности использования мнемотехнических стратегий в процессе усвоения лексических и грамматических явлений.

Ключевые слова: мнемотехническая стратегия, мнемотехнические средства, обучение немецкому языку.

Zhukova L. V. Mnemotechnical Strategy in Learning the German Language.

The article discusses the possibility of using mnemotechnical strategies in learning the German language. The focus is on the definition of «mnemotechnical strategy» are considered mnemotechnical means teaching of the German language and the possibility of using mnemotechnical strategies in the process of assimilation of lexical and grammatical phenomena.

Key words: mnemotechnical strategy mnemotechnical means learning the German language.

Дидактика та навчальна психологія завжди вважали, що постійне повторювання вивченого є основою успіху при навчанні.

Викладач і підручники намагаються якомога доступніше подати навчальний матеріал та шляхом систематичного вивчення й повторення отримати від об'єкта навчання (учня, студента) повну репродукцію відповідного матеріалу. Визубрюються тисячі слів з незвичним звучанням та написанням, навіть неважливо, чи то за допомогою двостороннього словника, чи то за допомогою тексту. До цього часу традиційною методологічною порадою залишаються такі слова: учи на прикладі тексту, намагайся мислити іноземною мовою, практикуйся, постійно повторюй, виписуй слова на картці з перекладом на звороті, працюй регулярно. Класичний метод навчання іноземної мови зводиться здебільшого до заучування напам'ять силоміць. І ніхто не порушує питання про стратегію заучування, про мнемотехнічні засоби навчання, застосування яких у процесі викладання іноземної мови має досить широкі можливості.

Дослідження останніх десятиліть у галузі психології пам'яті дали

змогу отримати такі результати: людський мозок здатен сприймати нечисленну кількість сенсорних ефектів, які постійно скеровані на нього (мозок), кодувати їх і як наслідок – запам'ятовувати й репродукувати.

Цією унікальною здатністю пам'яті користувалися ще з давніх часів. Історія наводить нам такі приклади: король Серус знав імена усіх солдат своєї армії, Charmadas з Давньої Греції міг цитувати твори з бібліотек Греції того часу, Mitridates von Pontus знав 22 мови народів, які жили на його територіях, Seneka міг повторити до двохсот віршованих рядків після того, як прослухає їх лише один раз і т. ін. На перший погляд ці люди з неймовірною пам'яттю здаються «надлюдьми», однак це не так. З позицій сьогодення ми можемо говорити, що їхні здібності ґрунтуються на певних принципах, в основу яких покладено образне й асоціативне мислення. На користь стратегії заучування іноземної мови з використанням мнемотехнічних засобів свідчить те, що наша пам'ять запам'ятовує 10% від того, що ми читаємо, 20% – від того, що ми чуємо, 30% – від того, що ми бачимо й чуємо, 70% – від того, що ми говоримо, 90% – від того, що ми виконуємо.

Стратегія навчання іноземної мови за допомогою мнемотехнічних засобів – це є серія способів, які полегшують вивчення тієї чи тієї мови. Це зовсім не означає, що досвідчений викладач повинен відмовлятися від перевірених прийомів при навчанні, а вказує на те, що за певних умов можна скористатися й іншими засобами, наприклад, тоді, коли є певні проблеми в запам'ятовуванні чи розумінні того чи того навчального матеріалу.

При навчанні німецької мови стратегія мнемотехніки є прийнятною під час вивчення та запам'ятовування лексики, граматики (наприклад, порядку слів у реченні, особливостей німецьких іменників, труднощів у вживанні німецьких прийменників, сполучників тощо).

У сучасній методичній літературі описано більш ніж сто можливостей використання мнемотехнічної стратегії щодо заучування лексичних і граматичних особливостей німецької мови.

Найбільш відомим та поширеним є *die Schlüsselwertmethode* (нім.). Його суть полягає в тому, що спочатку відшукується близьке за звучанням слово в рідній мові, ключ-асоціат, далі йде візуальне представлення ключового слова. Наприклад, носій української мови сприймає німецьке «*die Wand*» як «диван» плюс буква *d*.

У процесі заучування нових слів, різних за написанням, але однакових при перекладі, досить часто відбувається певна плутанина у вживанні поданих слів. Для того, щоб уникнути цих труднощів, запропоновано мнемотехнічний засіб з використанням асоціатів-графем. Так, наприклад, німецькі слова «*wenn*» та «*wann*» перекладаються як «коли». Склавши таку фразу як «*Wann ist ein Fragewort*» та підкресливши графему «*A*» учень/студент чітко запам'ятовує вживання слова «*wann*».

До мнемотехнічної стратегії відносять також і жестикуляцію. За

допомогою жестів можна виразити деякі рухи як для слів, фраз, так і для вираження аспектів граматики. Жестикуляція є своєрідною підказкою до правильного вживання лексики, порядку слів у німецькій мові, особливо – місця відокремлених дієслівних префіксів тощо.

Досить популярним у мнемотехнічній стратегії є заучування нової лексики та граматичних структур за допомогою римування, а саме – віршів, пісень. Наприклад, у німецькій мові складена в подальшій послідовності фраза з прийменників давального та знахідного відмінків:

AN auf HINTER neben IN
Über UNTER vor ZWISCHEN

У німецькій скоромовці «Wer brauchen ohne zu gebraucht, braucht brauchen überhaupt nicht zu gebrauchen» вказується на випадок вживання частки ZU при інфінітиві.

Досить легко в німецькій мові запам'ятовуються форми сильних дієслів, які римуються до віршів та об'єднуються за принципом зміни кореневих голосних. Звичайно, на розмір строфи можна підібрати певну мелодію. У такому разі досить складний для запам'ятовування граматичний матеріал заучується легко й просто:

Diese schöne Sprache	Helfen, half, geholfen –
Ist ja wie magnetisch.	Werfen, warf, geworfen –
Selbst die starken Verben	Essen, aß, gegessen
Klingen ja poetisch.	Messen, maß, gemessen.

Використання лінійного перекладу за допомогою мнемотехнічних засобів зумовлює краще запам'ятовування певної кількості складних слів. Лінійний переклад передбачає переклад складного слова по частинах. Відповідно, виникає комічна ситуація, яка й допомагає кращому запам'ятовуванню. Наприклад, англійське слово «mother-in-low» – як мати у слабості; «father-in-low» – батько у слабості, тобто теща, тесть. Німецьке «Arbeitnehmer» – «праценаймач», той, хто наймає на роботу; або «Arbeitgeber» – той, хто дає роботу.

Наведені приклади заучування навчального матеріалу за допомогою мнемотехніки розкривають доволі цікавий фактологічний матеріал у практиці навчання іноземних мов. Експерименти щодо запам'ятовування лексики та граматики в лабораторних умовах показали, що експериментальні групи, які працювали за допомогою мнемотехнічних засобів, мають показники запам'ятовування вдвічі кращі, ніж при методиці «повтору» чи власної стратегії.

Література

1. Sperber Horst G. Mnemotechniken im Fremdspracherwerb: mit Schwerpunkt «Deutsch als Fremdsprache» / Horst G. Sperber. – München – 1989. – 217 S.
2. Beyer G. Gedächtnis- und Konzentrationstraining / G. Beyer. – München – 1997. – 145 S.